

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

Από την Ε.Δ.Ε.Υ.Α. τέθηκε ερώτημα σχετικά με το ποιες διατάξεις του Ν. 3852/2010 εφαρμόζονται και είναι συναφείς με το νομοθετικό καθεστώς που διέπει τις Δ.Ε.Υ.Α..

Επί του ανωτέρω ερωτήματος έχω να παρατηρήσω τα ακόλουθα:

Ο Ν. 3852/2010 εισήγαγε τροποποιήσεις όσον αφορά όχι μόνο στους Δήμους αλλά και στις επιχειρήσεις αυτών και τα νομικά τους πρόσωπα εν γένει και επομένως και στις Δ.Ε.Υ.Α..

Οι τροποποιήσεις αυτές παρατίθενται κατωτέρω με αναφορά των σχετικών άρθρων.

Κωλύματα και ασυμβίβαστα (άρθρο 14 παρ.1. γ και παρ.3 β εδαφ.2)

«Δεν μπορούν να εκλεγούν ή να είναι δήμαρχοι, δημοτικοί σύμβουλοι, σύμβουλοι της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας ή εκπρόσωποι τοπικής κοινότητας.... Διευθύνοντες και εντεταλμένοι σύμβουλοι και υπάλληλοι νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου...τα οποία έχουν συστήσει ή στα οποία συμμετέχουν οι Δήμοι, στους οποίους υποβάλλουν υποψηφιότητα».

3. Δεν μπορούν να εκλεγούν ή να είναι δήμαρχοι, δημοτικοί σύμβουλοι, σύμβουλοι δημοτικής ή τοπικής κοινότητας ή εκπρόσωποι της τοπικής κοινότητας:

α. Όποιοι συνδέονται με το δήμο ή τα νομικά τους πρόσωπα, εκτός από τους συνδέσμους, με σύμβαση προμήθειας, εκτέλεσης δημοτικού έργου, παροχής υπηρεσιών, παραχώρησης δικαιώματος εκμετάλλευσης δημοτικού έργου ή δημοτικής υπηρεσίας με αντικείμενο αξίας πάνω από πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ ετησίως.

β. Γενικοί Διευθυντές, πρόεδροι και μέλη διοικητικών συμβουλίων, διαχειριστές, μέτοχοι και εταίροι κεφαλαιουχικών εταιρειών, που έχουν συμβληθεί με το δήμο, εφόσον το ποσοστό συμμετοχής τους στις εταιρείες υπερβαίνει το πέντε τοις εκατό (5%) του συνολικού κεφαλαίου της εταιρείας, καθώς και εταίροι προσωπικών εταιρειών και κοινοπρακτούντα πρόσωπα, που έχουν συμβληθεί με το δήμο, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της προηγούμενης περίπτωσης.

Αν δήμος συμμετέχει με οποιονδήποτε τρόπο στην επιχείρηση που συμβάλλεται, δεν υπάρχει ασυμβίβαστο για τους αιρετούς του δήμου που μετέχουν στη Διοίκηση δημοσίων επιχειρήσεων, καθώς και δημοτικών επιχειρήσεων.

Με τις ανωτέρω διατάξεις εισάγονται περιοριστικώς, και' αποκλειστική απαρίθμηση και κατά συμπόρευση προς το άρθρο 56 του Συντάγματος τα κωλύματα και ασυμβίβαστα που εμποδίζουν την εκλογή στο αξίωμα του αιρετού οργάνου της τοπικής αυτοδιοίκησης προκειμένου να αποφευχθεί ο ψυχολογικός επηρεασμός του εκλογικού σώματος από πρόσωπα τα οποία δύνανται ν' ασκήσουν τέτοια επιρροή ώστε να επηρεάσουν υπέρ αυτών το αποτέλεσμα της εκλογικής διαδικασίας.

Τα ανωτέρω κωλύματα και ασυμβίβαστα αφορούν και στα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και επομένως και στις Δ.Ε.Υ.Α.

Ασυμβίβαστο εξαιτίας οφειλών (άρθρο 15)

Άρθρο 15

Ασυμβίβαστο εξαιτίας οφειλών

1. Δεν μπορούν να είναι δήμαρχοι, δημοτικοί σύμβουλοι, σύμβουλοι δημοτικής ή τοπικής κοινότητας και εκπρόσωποι των τοπικών κοινοτήτων εκείνοι που είναι, από οποιαδήποτε αιτία, οφειλέτες του δήμου, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου του δήμου, καθώς και της δημοτικής επιχείρησης ύδρευσης και αποχέτευσης του (Δ.Ε.Υ.Α.) και των δημοτικών κοινωφελών επιχειρήσεων του.

2. Αν οφειλέτης του δήμου ή των νομικών προσώπων της προηγούμενης παραγράφου εκλεγεί δήμαρχος, δημοτικός σύμβουλος, σύμβουλος δημοτικής ή τοπικής κοινότητας ή εκπρόσωπος της τοπικής κοινότητας, οφείλει να εξοφλήσει την οφειλή του έως την ημέρα της εγκατάστασης των νέων δημοτικών αρχών.

3. Αν τα προαναφερόμενα πρόσωπα γίνουν οφειλέτες του δήμου ή των ανωτέρω νομικών προσώπων μετά την εκλογή τους, οφείλουν να εξοφλήσουν την οφειλή τους μέσα σε προθεσμία δύο (2) μηνών, αφότου κατέστη οριστική η βεβαίωση της οφειλής και έλαβαν γνώση αυτής ή σε περίπτωση άσκησης ενδίκων βοηθημάτων, αφότου εκδόθηκε τελεσίδικη δικαστική απόφαση. Αν η εξόφληση των οφειλών του άρθρου αυτού δεν γίνει μέσα στην ανωτέρω προθεσμία, εκτός από την περίπτωση διακανονισμού της οφειλής, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, εκπίπτουν από το αξίωμα τους. Το Διοικητικό Πρωτοδικείο, στην περιφέρεια του οποίου υπάγεται ο οικείος δήμος, με απόφαση του, διαπιστώνει την ύπαρξη του ασυμβιβάστου και την έκπτωση από το αξίωμα, εφόσον υποβληθεί σχετική ένσταση από τα πρόσωπα που αναφέρονται στο άρθρο 247 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας. Κατά της απόφασης με την οποία διαπιστώνεται το ασυμβίβαστο χωρεί αίτηση αναίρεσης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 50 του παρόντος.

4. Στις οφειλές των προηγούμενων παραγράφων εμπίπτουν και αυτές που βεβαιώνονται υπέρ των δήμων και κοινοτήτων, που συνενώνονται με το άρθρο 1 του παρόντος ή των νομικών τους προσώπων της παραγράφου 1.

Με την ανωτέρω διάταξη ορίζεται ότι αποτελεί ασυμβίβαστο το οποίο διαπιστώνεται με δικαστική απόφαση κατόπιν ασκήσεως ενστάσεως κατά της ανακήρυξης του εν λόγω υποψηφίου συμβούλου ως επιτυχόντα σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο εντός της δημοτικής περιόδου η ύπαρξη οφειλών του αιρετού και αφορά και τις οφειλές οι οποίες βεβαιώνονται έναντι των Δήμων και Κοινοτήτων που συνενώνονται ή των νομικών προσώπων αυτών που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 1 του Ν. 3852/2010.

Η απαρίθμηση των προσώπων που αποκτούν κατά το νόμο την ιδιότητα του δανειστή είναι περιοριστική. Στα πρόσωπα αυτά ρητώς αναφέρονται και οι Δ.Ε.Υ.Α..

Κατά τη ΣΕ 2178/2002 οι οφειλές που καταλογίζονται σε δημοτικό ή κοινοτικό άρχοντα λόγω της μη σύννομης άσκησης των καθηκόντων του δεν αποτελούν κατά την έννοια του νόμου οφειλές οι οποίες έχουν ως συνέπεια την έκπτωση του αιρετού. Στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να ακολουθηθεί πρώτα η πειθαρχική διαδικασία με το πέρας της οποίας μπορεί, ενδεχομένως, να επιβληθεί η ποινή της έκπτωσης.

Για τις λοιπές οφειλές οι οποίες δεν εμπίπτουν στον ανωτέρω νομολογιακό κανόνα γεννάται ασυμβίβαστο εάν ο αιρετός δεν εξοφλήσει την προϋπάρχουσα της εκλογής του οφειλή έως την ημέρα της εγκατάστασης των νέων δημοτικών αρχών καθώς και εάν δεν εξοφλήσει την οφειλή εντός δύο μηνών αφότου κατέστη οριστική η βεβαίωση της οφειλής και έλαβε γνώση αυτής καθώς και εντός δύο μηνών αφότου εκδόθηκε τελεσίδικη δικαστική απόφαση σε περίπτωση άσκησης των

σχετικών ενδίκων βοηθημάτων (βλ. αναλυτικά Πάνου Ζυγούρη – Γεωργίου Παπαδόπουλου, Πρόγραμμα ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ, ερμηνεία – νομολογία – νομοθεσία, Α' έκδοση, Αθήνα 2010, σελ. 191 – 195).

Άρθρο 76

Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης

1. Στους δήμους με πληθυσμό μεγαλύτερο από δέκα χιλιάδες (10.000) κατοίκους συγκροτείται, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) των μελών του και εκδίδεται εντός δύο (2) μηνών από την εγκατάσταση των δημοτικών αρχών, Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης ως όργανο με συμβουλευτικές Αρμοδιότητες. Η διάρκεια της Θητείας της δημοτικής επιτροπής διαβούλευσης δεν υπερβαίνει τα δυόμισι έτη. Δημοτική επιτροπή διαβούλευσης μπορεί να συγκροτηθεί και σε μικρότερους δήμους, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. Η Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης αποτελείται από εκπροσώπους των φορέων της τοπικής κοινωνίας, όπως:

(...)

δ) των εργαζομένων στο δήμο και τα νομικά του πρόσωπα.

Με το ανωτέρω άρθρο προβλέπεται η δυνατότητα συμμετοχής των εργαζομένων στο Δήμο και τα νομικά του πρόσωπα (άρα και στις Δ.Ε.Υ.Α. οι οποίες θεωρούνται δημοτικές επιχειρήσεις ειδικού σκοπού) στη Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης η οποία προβλέπεται ως όργανο γνωμοδοτικού χαρακτήρα σε Δήμους άνω των 10.000 κατοίκων ή και προαιρετικά σε μικρότερους πληθυσμιακά Δήμους μετά από απόφαση του εκάστοτε Δημοτικού Συμβουλίου και στόχο έχει τη συγκρότηση στρατηγικών και τη συναίνεση των παραγόντων της τοπικής κοινωνίας στις κρίσιμες αποφάσεις για την ανάπτυξη και τις πολιτικές του Δήμου.

Άρθρο 82

Αρμοδιότητες προέδρου τοπικής κοινότητας - εκπροσώπου τοπικής κοινότητας

Ο πρόεδρος της τοπικής κοινότητας ή ο εκπρόσωπος ασκεί τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

(...)

γ) λαμβάνει μέτρα για την άμεση αποκατάσταση των ζημιών επείγοντος χαρακτήρα στα δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης και σε εξαιρετικές περιπτώσεις αναθέτει την εκτέλεση των εργασιών αποκατάστασης ζημιών μικρής κλίμακας εάν από την καθυστέρηση αποκατάστασης δημιουργείται άμεσος κίνδυνος για την επαρκή υδροδότηση της τοπικής κοινότητας, ενημερώνοντας εγγράφως για το λόγο αυτόν τον αρμόδιο αντιδήμαρχο ή τον πρόεδρο της Δ.Ε.Υ.Α.

Από την ανωτέρω διάταξη προβλέπεται η συνεργασία του προέδρου της Δ.Ε.Υ.Α. με τον πρόεδρο ή τον εκπρόσωπο της τοπικής κοινότητας, με τη μορφή της έγγραφης ενημέρωσης του πρώτου από τον τελευταίο για τη λήψη μέτρων με επείγοντα χαρακτήρα όσον αφορά σε ζημιές που διαπιστώνονται στα δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης καθώς και για την ανάθεση εργασιών από τον πρόεδρο ή εκπρόσωπο της τοπικής κοινότητας και πάλι με έγγραφη ενημέρωση του προέδρου της Δ.Ε.Υ.Α. για την αποκατάσταση ζημιών μικρής κλίμακας και κατεπείγοντος χαρακτήρα για την αποκατάσταση της ζημίας, με την έννοια ύπαρξης άμεσου κινδύνου για την υδροδότηση της τοπικής κοινότητας.

Άρθρο 83

Αρμοδιότητες συμβουλίου δημοτικής κοινότητας

(...)

2. Το συμβούλιο της δημοτικής κοινότητας εκφράζει γνώμες και διατυπώνει προτάσεις είτε με δική του πρωτοβουλία είτε κατόπιν παραπομπής, από τα αρμόδια όργανα του δήμου, σχετικά με τα ακόλουθα θέματα:

(...)

ιβ) την εύρυθμη λειτουργία των δημοτικών ιδρυμάτων, δημοτικών νομικών προσώπων, εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, δημοτικών επιχειρήσεων και γενικότερα των παρεχόμενων υπηρεσιών στην περιφέρεια της δημοτικής κοινότητας.

Με την ανωτέρω διάταξη δίδεται η δυνατότητα στο συμβούλιο της δημοτικής κοινότητας να διατυπώνει γνώμη για τα θέματα τα οποία αφορούν στην εύρυθμη λειτουργία των δημοτικών επιχειρήσεων. Σε κάθε περίπτωση, είτε δηλαδή εξ ίδιας πρωτοβουλίας του συμβουλίου είτε κατόπιν παραπομπής από το εκάστοτε αρμόδιο όργανο του Δήμου, η διατύπωση γνώμης του τελευταίου έχει το χαρακτήρα απλής γνωμοδότησης μη δεσμευτικού χαρακτήρα για τα όργανα τα οποία τη λαμβάνουν στη συνέχεια υπ όψιν τους για τη συνακόλουθη λήψη αποφάσεων επί σχετικών θεμάτων.

Άρθρο 84

Αρμοδιότητες συμβουλίου τοπικής κοινότητας

(...)

6. Το δημοτικό συμβούλιο στην αρχή κάθε δημοτικής περιόδου, με απόφαση του, που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, μπορεί να αναθέτει στα συμβούλια τοπικών κοινοτήτων την άσκηση και άλλων αρμοδιοτήτων, εκτός από:

(...)

iv. τη σύσταση και λειτουργία δημοτικών ιδρυμάτων και λοιπών δημοτικών νομικών προσώπων, καθώς και για την εκλογή των μελών των συλλογικών οργάνων που τα διοικούν (...)

Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η σύσταση Δ.Ε.Υ.Α. στους Δήμους μπορεί να γίνει μόνο με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου στην αρχή κάθε δημοτικής περιόδου, αρμοδιότητα η οποία δεν δύναται να μεταβιβαστεί σε συμβούλιο τοπικής κοινότητας.

Άρθρο 93

Ειδική άδεια κατά τη διάρκεια της θητείας των αιρετών του δήμου που έχουν την υπαλληλική ιδιότητα

1. Στους δημάρχους, αντιδημάρχους και προέδρους δημοτικών συμβουλίων όλων των δήμων, καθώς και στους προέδρους συνδέσμων, των οποίων ο πληθυσμός των μελών του συνολικά είναι άνω των διακοσίων χιλιάδων (200.000) κατοίκων που είναι δημόσιοι υπάλληλοι ή υπάλληλοι Ν.Π.Δ.Δ. ή υπάλληλοι κρατικών Ν.Π.Ι.Δ. και δημοσίων επιχειρήσεων ή άλλων επιχειρήσεων τη Διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος, καθώς και σε εκείνους που είναι υπάλληλοι λοιπών Ν.Π.Ι.Δ. χορηγείται άδεια άνευ αποδοχών για όλο το διάστημα της θητείας τους.

(...)

2. Την ειδική άδεια του παρόντος άρθρου λαμβάνουν υποχρεωτικά τα ανωτέρω πρόσωπα ανεξαρτήτως υποβολής σχετικής αίτησης. Το χρονικό διάστημα χρήσης της θεωρείται πραγματικός χρόνος υπηρεσίας για όλα τα υπαλληλικά, εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα που απορρέουν.

3. Οι εισφορές επί των αποδοχών της θέσης των αιρετών της παραγράφου 1 που αντιστοιχούν στον ασφαλισμένο αιρετό, βαρύνουν τον προϋπολογισμό του οικείου δήμου, ενώ οι τυχόν εισφορές που αντιστοιχούν στον εργοδότη βαρύνουν τον προϋπολογισμό του φορέα από τον οποίο προέρχεται. Για τους υπαλλήλους των λοιπών Ν.Π.Ι.Δ. το σύνολο των εισφορών τους βαρύνει τον προϋπολογισμό του οικείου δήμου.

4. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης καθορίζεται, η διαδικασία καταβολής των εισφορών, επί των αποδοχών της οργανικής θέσης, στους οικείους ασφαλιστικούς οργανισμούς.

(...)

7. Δημόσιοι υπάλληλοι και υπάλληλοι των φορέων του δημόσιου τομέα με οποιαδήποτε σχέση εργασίας και εάν υπηρετούν, εκλεγόμενοι δήμαρχοι, δημοτικοί σύμβουλοι, καθώς και πρόεδροι δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων ή εκπρόσωποι τοπικών κοινοτήτων, διαρκούσης της θητείας τους, δεν μετατίθενται ούτε αποσπώνται εκτός των διοικητικών ορίων του δήμου στον οποίο έχουν εκλεγεί. Οι υπάλληλοι αυτοί, εφόσον υπηρετούν στα διοικητικά όρια άλλου δήμου μετά από αίτηση τους μετατίθενται ή αποσπώνται εκεί όπου έχουν εκλεγεί. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει αντίστοιχη υπηρεσία ή θέση, μετατίθενται ή αποσπώνται στην πλησιέστερη υπηρεσία προς το δήμο όπου εξελέγησαν.

Με το ανωτέρω άρθρο ρυθμίζονται τα της ειδικής αδειάς για το διάστημα της θητείας των αιρετών καθώς και το ζήτημα της μετάθεσης ή απόσπασης των υπαλλήλων λοιπών Ν.Π.Ι.Δ. με οποιαδήποτε – άρα και ιδιωτικού δικαίου – σχέση εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ

ΜΕΤΑΒΙΒΑΖΟΜΕΝΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ

Άρθρο 94

Πρόσθετες Αρμοδιότητες δήμων

1. Στο άρθρο 75 παρ. Ι του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων και υπό τον τομέα β`

(«Περιβάλλον») προστίθενται οι ακόλουθες Αρμοδιότητες:

(...)

25. Η διαχείριση στερεών αποβλήτων, σε επίπεδο προσωρινής αποθήκευσης, μεταφόρτωσης, επεξεργασίας, ανακύκλωσης και εν γένει αξιοποίησης, διάθεσης, λειτουργίας σχετικών εγκαταστάσεων, κατασκευής μονάδων επεξεργασίας και αξιοποίησης, καθώς και αποκατάστασης υφιστάμενων χώρων εναπόθεσης (Χ.Α.Δ.Α.).

Η διαχείριση πραγματοποιείται, σύμφωνα με τον αντίστοιχο σχεδιασμό, που καταρτίζεται από την Περιφέρεια κατά την ειδικότερη ρύθμιση του άρθρου 186 παρ. ΣΤ` αριθμ. 29 του παρόντος νόμου.

Βλ. για τα ανωτέρω άρθρο 40 Ν. 3801/2009 «Ρυθμίσεις θεμάτων Χ.Υ.Τ.Α., Φ.Ο.Σ.Δ.Α. και Δ.Ε.Υ.Α.».

2. Στο άρθρο 75 παρ. Ι του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, υπό τον τομέα γ` («Ποιότητα Ζωής και Εύρυθμης Λειτουργίας των Πόλεων»), προστίθενται οι ακόλουθες Αρμοδιότητες:

(...)

22. Η Σύσταση επιτροπής φιλικού διακανονισμού για την εξώδικη επίλυση των διαφορών ανάμεσα σε προμηθευτές και σε καταναλωτές ή ενώσεις καταναλωτών, η τήρηση αρχείων των πορισμάτων της οικείας επιτροπής καθώς και η τήρηση μητρώου καταναλωτών.

Με το άρθρο 94 Β παρ.22 προβλέπεται αρμοδιότητα του Δήμου για τη σύσταση επιτροπής φιλικού διακανονισμού. Η επιτροπή αυτή δύναται να λειτουργεί και να λαμβάνει αποφάσεις και στα πλαίσια των Δ.Ε.Υ.Α. σε περίπτωση διαφοράς μεταξύ αυτών και των καταναλωτών προκειμένου ν' αποφευχθεί η δικαστική οδός. Σχετικός είναι και ο Ν. 2254/1994 για την προστασία του καταναλωτή όπως τροποποιημένος ισχύει.

Β. Στο άρθρο 75 παρ. Ι του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων υπό τον τομέα ε` («Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης») προστίθενται οι ακόλουθες Αρμοδιότητες:

(...)

24. Η έκδοση τοπικών υγειονομικών διατάξεων και η λήψη μέτρων σε θέματα δημόσιας υγιεινής.

Από το ανωτέρω άρθρο προβλέπεται η δυνατότητα λήψης από το Δήμο, μέτρων σε θέματα δημόσιας υγιεινής όπως είναι οι αποχετεύσεις και συνεπώς θεσπίζεται σε γενικό πλαίσιο η δυνατότητα συνεργασίας Δήμων

και Δ.Ε.Υ.Α. στο πεδίο σύγκλισης των αρμοδιοτήτων τους (π.χ. μέτρα που άπτονται της δημόσιας υγιεινής όπως οι αποχετεύσεις).

Άρθρο 100

Προγραμματικές Συμβάσεις

1 .α. Για τη μελέτη και εκτέλεση έργων και προγραμμάτων ανάπτυξης μιας περιοχής, καθώς και για την παροχή υπηρεσιών κάθε είδους, οι δήμοι, οι περιφέρειες, οι σύνδεσμοι δήμων, οι Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων, η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας και η Ένωση Περιφερειών, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα οποία συνιστούν ή στα οποία συμμετέχουν οι προαναφερόμενοι φορείς, καθώς και Ν.Π.Ι.Δ. στα οποία συμμετέχουν ή συνιστούν η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας και η Ένωση Περιφερειών, *οι δημοτικές επιχειρήσεις ύδρευσης και αποχέτευσης*, τα δημοτικά και περιφερειακά Ιδρύματα, καθώς και κοινωφελή Ιδρύματα και κληροδοτήματα και τα Ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, στα οποία περιλαμβάνονται και τα τεχνολογικά εκπαιδευτικά Ιδρύματα, μπορούν να συνάπτουν Προγραμματικές Συμβάσεις με το Δημόσιο, μεταξύ τους ή και με φορείς του δημόσιου τομέα της παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 1256/1982, μεμονωμένα ή από κοινού. Στις Προγραμματικές Συμβάσεις, που μετέχει το Δημόσιο, μπορεί να εκπροσωπείται και από τον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης στην οποία εκτελείται η προγραμματική σύμβαση. Οι ανωτέρω συμβάσεις υπόκεινται στον προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία.

β. Στις Προγραμματικές Συμβάσεις επιτρέπεται και η συμμετοχή επιχειρήσεων των Ο.Τ.Α., σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κ.Ε.Κ.) με οποιαδήποτε νομική μορφή και αν λειτουργούν, των Περιφερειακών Ταμείων Ανάπτυξης, επιμελητηρίων, επιστημονικών φορέων δημοσίου δικαίου, Ερευνητικών

Πανεπιστημιακών Ινστιτούτων (Ε.Π.Ι.), συνεταιρισμών, ενώσεων συνεταιρισμών και εργοδοτικών και εργατοϋπαλληλικών ενώσεων. Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης μπορεί να επιτρέπεται και η συμμετοχή τραπεζών και πιστωτικών ιδρυμάτων

γ. Είναι επιτρεπτή η σύναψη προγραμματικών συμβάσεων μεταξύ των φορέων της περίπτωσης α` και κοινωφελών ιδρυμάτων, καθώς και κληροδοτημάτων που επιδιώκουν κοινωφελείς σκοπούς. Κατά την εκτέλεση των προγραμματικών συμβάσεων που συνάπτουν, θεωρούνται φορείς κατασκευής του έργου κατά την έννοια του άρθρου 3 του ν. 1418/1984 (Φ.Ε.Κ. 23 Α`), όπως ισχύει, και εκτελούν τις συμβάσεις αυτές με τα προβλεπόμενα στις περιπτώσεις ε`, στ` και ζ` του ίδιου άρθρου όργανα και υπηρεσίες που συνιστούν με αποφάσεις των διοικητικών τους συμβουλίων.

2.α. Στις Προγραμματικές Συμβάσεις απαραίτητα ορίζονται το αντικείμενο της σύμβασης, ο σκοπός και το περιεχόμενο των μελετών, των έργων, των προγραμμάτων ή των υπηρεσιών, ο προϋπολογισμός τους, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των συμβαλλομένων, το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης της σύμβασης, οι πόροι από τους οποίους θα καλυφθούν οι αναλαμβανόμενες οικονομικές υποχρεώσεις και η διάρκεια της σύμβασης.

Επίσης ορίζεται το όργανο παρακολούθησης της εφαρμογής της και οι Αρμοδιότητες του, καθώς και ρήτρες σε βάρος του συμβαλλομένου που παραβαίνει τους όρους της προγραμματικής σύμβασης.

β. Με την προγραμματική σύμβαση επίσης ορίζεται ο συμβαλλόμενος, στον οποίο μπορεί να ανατεθεί η διαχείριση, εκμετάλλευση και συντήρηση των έργων του προγράμματος μετά την ολοκλήρωση του, εφόσον προβλέπεται αντίστοιχο στάδιο.

γ. Αν ο συμβαλλόμενος σε προγραμματική σύμβαση αναθέσει σε τρίτον τη διαχείριση, εκμετάλλευση και συντήρηση των έργων αυτών, η ανάθεση γίνεται σύμφωνα με τη νομοθεσία που διέπει τον κατά τη σύμβαση υπόχρεο συμβαλλόμενο.

3. Οι συμβαλλόμενοι φορείς για την εκτέλεση των προγραμματικών συμβάσεων μπορεί να χρηματοδοτούνται από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων μέσω προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται αμιγώς από εθνικούς πόρους, τον Τακτικό Προϋπολογισμό ή άλλα εθνικά ή περιφερειακά προγράμματα, καθώς και από τους προϋπολογισμούς των συμβαλλόμενων φορέων. Είναι δυνατή η χρηματοδότηση των συμβαλλομένων και από φορείς του δημόσιου τομέα που δεν μετέχουν στην προγραμματική σύμβαση.

4. Για την εκτέλεση των προγραμματικών συμβάσεων και στο πλαίσιο των συμφωνούμενων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλόμενων οργανισμών και φορέων, επιτρέπεται η απασχόληση προσωπικού του ενός συμβαλλομένου στον άλλον, καθώς και η παραχώρηση της ΧΡήσης ακινήτων, εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και μέσων.

5. Εφόσον τα προβλεπόμενα στην προγραμματική σύμβαση έργα, προγράμματα και υπηρεσίες είναι πολιτιστικού χαρακτήρα, όπως η ανάδειξη, προστασία και συντήρηση μνημείων, οι παρεμβάσεις σε διατηρητέα ή παραδοσιακά κτίρια και οικισμούς, η διάσωση και διάδοση στοιχείων του πολιτισμού, η ανέγερση και λειτουργία χώρων πολιτισμικών λειτουργιών, η υποστήριξη δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων που αφορούν την επιστήμη, τα γράμματα και τις τέχνες, συμμετέχει, ως συμβαλλόμενος, το Υπουργείο Πολιτισμού. Η προγραμματική σύμβαση καλείται «προγραμματική σύμβαση πολιτισμικής ανάπτυξης». Το τέλος ανταποδοτικού χαρακτήρα που μπορεί να επιβληθεί, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, για τη

χρηματοδότηση έργων, εργασιών, προγραμμάτων και υπηρεσιών της προγραμματικής σύμβασης, καλείται «Πολιτιστικό Τέλος».

Από την ανωτέρω διάταξη προβλέπεται όπως και στο άρθρο 225 ΔΚΚ (βλ. σχετικά «Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας» Π. Ζυγούρη, έκδοση 2008, σελ. 1119 – 1136) η δυνατότητα σύναψης προγραμματικών συμβάσεων μεταξύ φορέων της Διοίκησης (ομοιογενείς συμβάσεις) μεταξύ των οποίων και στις Δ.Ε.Υ.Α. κατά τους αναφερομένους στο ανωτέρω άρθρο όρους. Η απαρίθμηση είναι περιοριστική.

Ειδικότερη μνεία πρέπει να γίνει εν προκειμένω στο νομολογιακό κανόνα ο οποίος αντιμετωπίζει τους φορείς της παραγράφου 1 περ.β ως έχοντες την ιδιότητα του τρίτου συμβαλλομένου υπό την έννοια ότι δεν μπορεί να είναι οι μοναδικοί αντισυμβαλλόμενοι των φορέων της παραγράφου 1 περ. α αλλά μπορούν να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις από κοινού με τους φορείς αυτούς (βλ. ΕΣ IV τμήμα 22/24 – 2 – 2006).

Περαιτέρω οι συμβάσεις οι οποίες συνάπτονται από τις Δ.Ε.Υ.Α. πρέπει να φέρουν το ελάχιστο περιεχόμενο που ορίζει ο νόμος. Κατά τη νομολογία «τα συμβαλλόμενα μέρη υποχρεούνται να καθορίζουν κάθε φορά, ως ελάχιστο περιεχόμενο της προγραμματικής σύμβασης που πρόκειται να συνάψουν, το αντικείμενό της, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης και τη διάρκεια της σύμβασης, τον προϋπολογισμό της και τους πόρους, από τους οποίους θα καλυφθούν οι αναλαμβανόμενες από τους συμβαλλόμενους υποχρεώσεις, το όργανο παρακολούθησης της εκτέλεσης της σύμβασης και τις αρμοδιότητές του, καθώς και ρήτρες σε βάρος των συμβαλλομένων που παραβαίνουν τους όρους της. Ως εκ τούτου, απαιτείται να καθορίζεται, κατά τρόπο σαφή και ορισμένο, το αντικείμενο της σύμβασης, το οποίο θα πρέπει να αναλύεται σε συγκεκριμένες δράσεις για την επίτευξη του σκοπού της, συνοδευόμενες από το αντίστοιχο χρονοδιάγραμμα υλοποίησής τους και τον αναλυτικό προϋπολογισμό τους, από τον οποίο πρέπει να προκύπτουν, έστω και

ενδεικτικά, τα ποσά που θα καταβληθούν από κάθε συμβαλλόμενο φορέα, καθόσον, με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η εξοικονόμηση πόρων, με τη διάθεση των απολύτως αναγκαίων χρημάτων, προσώπων και υλικών μέσων για την εκτέλεση των προβλεπόμενων στη σύμβαση έργων, υπηρεσιών και εν γένει προγραμμάτων» (βλ. Πρ. VI Τμ. 259, 258, 218, 126/2007, 30/2005, VII Τμ. 46/2005). (ΕΣ Τμήμα VI 24/08).

Συναφώς έχει κριθεί ως αόριστη και άρα μη δυνάμενη να αποτελέσει νόμιμο έρεισμα για τη διενέργεια οποιασδήποτε δαπάνης σύμβαση στην οποία δεν υπάρχει προϋπολογισμός, χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης και ρήτρες σε βάρος του αντισυμβαλλομένου σε περίπτωση παράβασης των συμβατικών όρων αλλά ούτε και περιγράφονται με σαφήνεια οι πόροι και το ύψος της χρηματοδότησης (ΕΣ VII τμήμα, Πράξη 18/2005).

Περαιτέρω, όσον αφορά στην ανάθεση του αντικειμένου της προγραμματικής σύμβασης σε τρίτο ο οποίος δε συμμετείχε ως συμβαλλόμενος στη σύναψη της σχετικής σύμβασης ο νόμος κατ' εξαίρεση επιτρέπει τούτο στην περίπτωση της επιγενόμενης αδυναμίας εκπλήρωσης του αντικειμένου της σύμβασης από έναν συμβαλλόμενο. Και στην περίπτωση αυτή είναι απαραίτητο να ακολουθηθεί διαγωνιστική διαδικασία και μόνο στις περιοριστικά προβλεπόμενες από τις οικείες διατάξεις περιπτώσεις μπορεί κατ' εξαίρεση να ακολουθηθεί η διαδικασία της προεπιλογής, της διαπραγμάτευσης ή της απευθείας ανάθεσης.

Βλ. για τα ανωτέρω και για ειδικότερες περιπτώσεις, αναλυτικά Πάνου Ζυγούρη – Γεωργίου Παπαδόπουλου, Πρόγραμμα ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ, ερμηνεία – νομολογία – νομοθεσία, Α' έκδοση, Αθήνα 2010, σελ. 836 - 861).

Άρθρο 107

Επιχειρήσεις δήμων

1. Οι δήμοι μπορεί να έχουν μόνον:

(...)

β) μία δημοτική επιχείρηση ύδρευσης αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.).

Άρθρο 108

Επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. α` βαθμού που συνενώνονται

1. Οι δήμοι που προκύπτουν από συνένωση υπεισέρχονται αυτοδικαίως από την έναρξη λειτουργίας τους, στα δικαιώματα και στις υποχρεώσεις των συνενούμενων δήμων και κοινοτήτων, ως προς τις επιχειρήσεις αυτών, καθώς και στα δικαιώματα και στις υποχρεώσεις που απορρέουν από συμβάσεις που έχουν υπογράψει, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι συμβάσεις εργασίας ή έργου μέχρι τη λήξη τους.

Με το ανωτέρω άρθρο προβλέπεται ότι οι νέοι Δήμοι οι προκύπτοντες από συνένωση Ο.Τ.Α. υπεισέρχονται *ex lege* στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συνενούμενων Ο.Τ.Α. και των επιχειρήσεων αυτών. Τούτο περιλαμβάνει συμβάσεις συναφθείσες από τις ως άνω επιχειρήσεις που αφορούν τόσο στο προσωπικό όσο και γενικότερα στα συναφή αντικείμενα των επιχειρήσεων.

Παρέπεται εκ των ανωτέρω ότι οι Δήμοι αναλαμβάνουν και τα χρέη των δημοτικών επιχειρήσεων που συγχωνεύονται ευθυνόμενοι εις ολόκληρον με την παλιά δημοτική επιχείρηση και έως τη συγχώνευσή αυτής ή με τη

νέα δημοτική επιχείρηση μετά τη συγχώνευση αυτής και μέχρι το ύψος του μεταβιβαζόμενου ενεργητικού της επιχείρησης.

Άρθρο 109

Συγχώνευση κοινωφελών επιχειρήσεων των νέων δήμων

1. Κοινωφελείς επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α., πρώτου βαθμού, που συνενώνονται σε ένα νέο δήμο, συγχωνεύονται υποχρεωτικά σε μία κοινωφελή επιχείρηση. Με απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται μέσα σε προθεσμία δύο (2) μηνών από την εγκατάσταση των δημοτικών αρχών, ορίζεται η επωνυμία, ο σκοπός, η Διοίκηση, το κεφάλαιο, οι πόροι, η διάρκεια, η έδρα της κοινωφελούς επιχείρησης και κάθε άλλο στοιχείο αναγκαίο κατά την κρίση του δημοτικού συμβουλίου, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας ελέγχου νομιμότητας. Κινητά και ακίνητα περιουσιακά στοιχεία των συγχωνευόμενων επιχειρήσεων περιέρχονται αυτοδικαίως στην επιχείρηση που προκύπτει, η οποία υπεισέρχεται ως καθολικός διάδοχος σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συγχωνευόμενων επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων και των συμβάσεων μίσθωσης έργου και εργασίας ορισμένου χρόνου μέχρι τη λήξη τους. Οι εκκρεμείς δίκες, στις οποίες διάδικο μέρος είναι οι συγχωνευθείσες επιχειρήσεις, συνεχίζονται αυτοδικαίως από τη νέα κοινωφελή επιχείρηση χωρίς να απαιτείται ειδική διαδικαστική πράξη συνέχισης για καθεμία από αυτές. Μέχρι τη δημοσίευση της ανωτέρω απόφασης παρατείνεται αυτοδικαίως η Θητεία των διοικήσεων των υφιστάμενων επιχειρήσεων

2. Το προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου των επιχειρήσεων που συγχωνεύονται μεταφέρεται στη νέα επιχείρηση και κατατάσσεται σε αντίστοιχες θέσεις, με απόφαση του διοικητικού

συμβουλίου της. Ο χρόνος λαμβάνεται υπόψη για όλες τις μισθολογικές και ασφαλιστικές συνέπειες.

3. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται μέσα σε τρεις (3) μήνες από τη δημοσίευση της απόφασης της παραγράφου 1 του δημοτικού συμβουλίου, συντάσσεται εσωτερικός κανονισμός προσωπικού, στον οποίο εντάσσονται οι θέσεις του αναγκαίου προσωπικού.

4. Με αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, μεταφέρεται τυχόν πλεονάζον προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου των ανωτέρω επιχειρήσεων σε νομικά πρόσωπα του δήμου με την ίδια σχέση εργασίας. Το προσωπικό αυτό διέπεται ως προς τους όρους και το ύψος της αμοιβής της εργασίας του από τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας που ισχύουν εκάστοτε για το προσωπικό των νομικών προσώπων στα οποία μεταφέρεται. Ο χρόνος της προϋπηρεσίας του προσωπικού που μεταφέρεται λαμβάνεται υπόψη για όλες τις μισθολογικές και ασφαλιστικές συνέπειες.

5. Το προσωπικό που μεταφέρεται σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου του δήμου κατατάσσεται σε προσωποπαγείς θέσεις της ίδιας εκπαιδευτικής βαθμίδας και αντίστοιχης ή παρεμφερούς ειδικότητας. Η πράξη κατάταξης του προσωπικού εκδίδεται από το αρμόδιο για το διορισμό όργανο και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Το μεταφερόμενο προσωπικό σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου του δήμου κατατάσσεται σε αντίστοιχες θέσεις, με απόφαση του οικείου διοικητικού συμβουλίου.

6. Οι διατάξεις των ανωτέρω παραγράφων εφαρμόζονται αναλόγως και στη συγχώνευση των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.).

Με την παράγραφο 6 του ανωτέρου άρθρου προβλέπεται η ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων αυτού για τις κοινωφελείς επιχειρήσεις στις Δ.Ε.Υ.Α.. Έτσι, προβλέπεται υποχρεωτική συγχώνευση των συνενούμενων Ο.Τ.Α. σε μία σε συμφωνία και με το άρθρο 107 κατά το οποίο κάθε Δήμος μπορεί να έχει μόνο μία Δ.Ε.Υ.Α.. Οι συγχωνευόμενες Δ.Ε.Υ.Α. λύνονται χωρίς εκκαθάριση και συστήνεται νέα επιχείρηση.

Η νέα επιχείρηση υπεισέρχεται ως καθολικός διάδοχος στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συγχωνευομένων Δ.Ε.Υ.Α..

Ισχύουν για τις πράξεις που αφορούν στη μεταφορά και στη μεταβίβαση για τη σύσταση της νέας επιχείρησης οι απαλλαγές του Ν. 2166/1993 (βλ. Εγκύκλιο του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Α. 16/2007 – αρ. πρωτ. 10819/22 – 2 – 2007).

Περαιτέρω προβλέπονται τα σχετικά με τη μεταφορά και κατάταξη του προσωπικού και τη σύνταξη εσωτερικού κανονισμού.

Άρθρο 111

Προσαρμογή λοιπών επιχειρήσεων

3. Τυχόν υφιστάμενες αμιγείς επιχειρήσεις τηλεθέρμανσης του άρθρου 277 του πδ. 410/1995 δύνανται είτε να συγχωνευθούν με υφιστάμενες Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α) είτε να συνεχίσουν να λειτουργούν με ειδικό σκοπό την τηλεθέρμανση, διεπόμενες από τις διατάξεις του ν.1069/1980. Η προσαρμογή του καταστατικού τους γίνεται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών

του, εφαρμοζομένων αναλογικά των διατάξεων του άρθρου 109 του παρόντος.

Με την παράγραφο 3 του ανωτέρω άρθρου προβλέπεται ειδικώς για τις αμιγείς επιχειρήσεις τηλεθέρμανσης η δυνατότητα συγχώνευσής τους με υφιστάμενες Δ.Ε.Υ.Α..

Άρθρο 112

Ειδικές ρυθμίσεις

1. Συγχρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση προγράμματα, που υλοποιούνται από τα συγχωνευόμενα νομικά πρόσωπα και επιχειρήσεις, συνεχίζουν να υλοποιούνται από το νέο νομικό πρόσωπο ή την επιχείρηση που προκύπτει από τη συγχώνευση, τα οποία θεωρούνται καθολικός διάδοχος ως προς τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα που απορρέουν από τα προγράμματα αυτά. Στις υποχρεώσεις και στα δικαιώματα αυτά συμπεριλαμβάνονται όσες απορρέουν από συμβάσεις έργου μέχρι τη λήξη τους. Οι συμβάσεις του προσωπικού ορισμένου χρόνου που απασχολείται στο πλαίσιο των προγραμμάτων αυτών, ανανεώνονται από το νομικό πρόσωπο ή την επιχείρηση που προκύπτει, ως διάδοχο σχήμα, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 21 του ν. 2190/1994, όπως ισχύει.

Με την ανωτέρω διάταξη γίνεται ειδική πρόβλεψη για την περίπτωση της συγχώνευσης όσον αφορά στα συγχρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση προγράμματα τα οποία υλοποιούνται από τις συγχωνευόμενες επιχειρήσεις.

Άρθρο 117

Κωλύματα και ασυμβίβαστα

1. Δεν μπορούν να εκλεγούν ή να είναι περιφερειάρχες, Αντιπεριφερειάρχες ή περιφερειακοί σύμβουλοι:

(...)

γ) Πρόεδροι διοικητικών συμβουλίων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου με εξαίρεση τα Ιδρύματα, οι οποίοι δεν είναι αιρετοί, προϊστάμενοι υπηρεσιακών μονάδων με οποιαδήποτε σχέση εργασίας των ανωτέρω νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και ιδρυμάτων, καθώς και διευθύνοντες και εντεταλμένοι σύμβουλοι και προϊστάμενοι υπηρεσιακών μονάδων νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, πλην αστικών εταιρειών μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, τα οποία έχουν συστήσει ή στα οποία συμμετέχουν οι περιφέρειες, στις οποίες υποβάλλουν υποψηφιότητα.

6. Δεν αποτελούν κώλυμα ή ασυμβίβαστο η ιδιότητα μέλους της Διοίκησης και η ιδιότητα του υπαλλήλου δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών κοινής ωφέλειας, που συνδέονται με την περιφέρεια με σύμβαση, που είναι σχετική με το αντικείμενο της δραστηριότητάς τους.

Άρθρο 186

Αρμοδιότητες Περιφερειών

(...)

Γ. Φυσικών Πόρων - Ενέργειας - Βιομηχανίας, στους οποίους περιλαμβάνονται, ιδίως:

α. Υποτομέας Διαχείρισης Υδάτων

Η άσκηση αρμοδιοτήτων για την προστασία και διαχείριση των υδάτων.
Ειδικότερα οι ανωτέρω Αρμοδιότητες αφορούν:

I. Τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για:

Τη συμμετοχή σε προγράμματα διαπεριφερειακών η διμερών συμφωνιών, σε συνεργασία με την Ειδική Γραμματεία Υδάτων για τη διαχείριση και προστασία των υδάτων.

ii. Τη λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων που προβλέπονται από τα σχέδια διαχείρισης και τα προγράμματα μέτρων, ώστε να πραγματοποιείται:

Ο έλεγχος της διαχείρισης υπόγειων και επιφανειακών αρδευτικών υδάτων.

Ο έλεγχος της εκτέλεσης εργασιών για την ανεύρεση υπόγειων υδάτων και έργων αξιοποίησης υδάτινων πόρων.

Η εξέταση αιτήσεων για τη χορήγηση αδειών χρήσης νερού και εκτέλεσης έργων αξιοποίησης υδάτινων πόρων.

iii. Την έκδοση αποφάσεων του περιφερειάρχη για την επιβολή περιορισμών η άλλων μέτρων για τη χρήση των υδάτων και την εκτέλεση έργων αξιοποίησης τους.

iv. Τη διοργάνωση ενημερωτικών συναντήσεων για την ενημέρωση του κοινού σε θέματα προστασίας των υδάτινων οικοσυστημάτων

v. Τη μέριμνα για τον έλεγχο των σημειακών και διάχυτων εκπομπών ρύπων στα επιφανειακά, υπόγεια και παράκτια ύδατα.

vi. Την εφαρμογή και την επιβολή όλων των αναγκαίων προληπτικών μέτρων για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών.

vii. Την επιβολή μέτρων και κυρώσεων για την προστασία των υδάτων και την αντιμετώπιση αυξητικών τάσεων που προκύπτουν από ανθρώπινες δραστηριότητες στις συγκεντρώσεις ουσιών στα υπόγεια ύδατα, και

viii. Τη διενέργεια δειγματοληπτικών ελέγχων, προκειμένου να διαπιστωθεί η ποιότητα των πλαστικών σωλήνων και των εξαρτημάτων από μη πλαστικοποιημένο πολυβινυλοχλωρίδιο (σκληρό PVC), που χρησιμοποιούνται για τη μεταφορά πόσιμου νερού και αποχετευτικών λυμάτων, καθώς και για συστήματα αποχετεύσεως στα κτίρια.

Άρθρο 225

Υποχρεωτικός έλεγχος νομιμότητας

1. Οι αποφάσεις των συλλογικών οργάνων των δήμων και των περιφερειών αποστέλλονται υποχρεωτικά για έλεγχο νομιμότητας στην Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α., εφόσον αφορούν: α) ρυθμίσεις κανονιστικού περιεχομένου, β) την ανάθεση έργων, υπηρεσιών, μελετών και προμηθειών, γ) την αγορά και εκποίηση ακινήτων, δ) την κήρυξη αναγκαστικών απαλλοτριώσεων, ε) την επιβολή φόρων, τελών, δικαιωμάτων, στ) τη σύναψη κάθε μορφής συμβάσεων, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και εκείνες που προβλέπονται από ειδικές διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, ζ) τη σύναψη δανείων, η) τη διενέργεια τοπικού δημοψηφίσματος όταν τούτο προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία και θ) τις διαδικασίες κατάρτισης των επιχειρησιακών προγραμμάτων. Επίσης αποστέλλονται προς έλεγχο νομιμότητας οι αποφάσεις των επιχειρήσεων των δήμων και των περιφερειών, εκτός από τις αποφάσεις των ανωνύμων εταιρειών στις οποίες οι φορείς της Τοπικής

ΑυτοΔιοίκησης δεν έχουν την πλειοψηφία, που αφορούν: α) αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, β) εκποίηση παγίων περιουσιακών στοιχείων και γ) λήψη δανείων.

2. Η απόφαση αποστέλλεται για έλεγχο νομιμότητας συνοδευόμενη από αντίγραφο του αποδεικτικού δημοσίευσης και από τα έγγραφα στοιχεία που είναι αναγκαία για τη νόμιμη έκδοση της, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από τη συνεδρίαση του συλλογικού οργάνου. Οι δήμοι, οι περιφέρειες και οι ανωτέρω επιχειρήσεις τους υποχρεούνται να διαβιβάζουν και κάθε επιπλέον στοιχείο που ζητείται από την Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α..

3. Ο Ελεγκτής Νομιμότητας ελέγχει τη νομιμότητα της απόφασης μέσα σε αποκλειστική προθεσμία σαράντα (40) ημερών από την περιέλευσή της στην Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α. και εκδίδει υποχρεωτικά ειδική πράξη. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι η απόφαση είναι παράνομη, τότε αυτή ακυρώνεται.

*** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Κατά την παρ.10 ιζ' άρθρου 18 Ν.3870/2010,ΦΕΚ Α 138/9.8.2010:

" Στον υποχρεωτικό έλεγχο νομιμότητας του άρθρου 225 περιλαμβάνονται και οι αποφάσεις των Ν.Π.Δ.Δ. των δήμων και των περιφερειών".

Με το ανωτέρω άρθρο προβλέπεται υποχρέωση αποστολής στον Ελεγκτή Νομιμότητας των αποφάσεων των επιχειρήσεων των Δήμων για τα αναφερόμενα στο άρθρο θέματα για έλεγχο νομιμότητας.

Βλ. αναλυτικά Πάνου Ζυγούρη – Γεωργίου Παπαδόπουλου, Πρόγραμμα ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ, ερμηνεία – νομολογία – νομοθεσία, Α' έκδοση, Αθήνα 2010 σελ. 32 – 50 β' τόμος.

Άρθρο 226

Αυτεπάγγελτος έλεγχος νομιμότητας

1. Ο Ελεγκτής Νομιμότητας μπορεί αυτεπαγγέλτως να ακυρώσει οποιαδήποτε απόφαση των συλλογικών ή μονομελών οργάνων των δήμων και των περιφερειών, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου αυτών και των επιχειρήσεων τους, εκτός από τις αποφάσεις των ανωνύμων εταιρειών στις οποίες οι φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεν έχουν την πλειοψηφία, καθώς και των συνδέσμων για λόγους νομιμότητας, μέσα σε προθεσμία δύο μηνών αφότου η απόφαση έχει δημοσιευθεί ή εκδοθεί.

2. Οι δήμοι, οι περιφέρειες, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αυτών και οι επιχειρήσεις τους, καθώς και οι σύνδεσμοι υποχρεούνται να παρέχουν κάθε στοιχείο που ζητείται από την Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α. με σκοπό την άσκηση του ελέγχου νομιμότητας.

Με το ανωτέρω άρθρο προβλέπεται η δυνατότητα αυτεπάγγελτου ελέγχου νομιμότητας των πράξεων των επιχειρήσεων των Δήμων όπως για παράδειγμα κατόπιν αναφοράς, δημοσιεύματος στον τύπο, εφόσον η πράξη περιήλθε στον Ελεγκτή με πράξη του Ο.Τ.Α. α' βαθμού.

Σε περίπτωση ακύρωσης σχετικής πράξης επαναφορά στην υπόθεση μπορεί να γίνει μόνον εφόσον υπάρχουν νέα πραγματικά δεδομένα ή στοιχεία.

Άρθρο 229

Επιτόπιοι Έλεγχοι - Ετήσια έκθεση

1. Η Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α. μπορεί στο πλαίσιο του έργου της να ενεργεί επιτόπιους ελέγχους προκειμένου να διαμορφώνει ίδια αντίληψη.

2. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ρυθμίζεται η διαδικασία διεξαγωγής των επιτόπιων ελέγχων.

Άρθρο 230

Δημοσίευση αποφάσεων του Ελεγκτή Νομιμότητας

1. Οι αποφάσεις του Ελεγκτή Νομιμότητας, οι οποίες εκδίδονται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 225 έως 228 του παρόντος, κοινοποιούνται στα οριζόμενα από τις διατάξεις αυτές νομικά πρόσωπα, καθώς και σε αυτόν που έχει ασκήσει την προσφυγή εντός πέντε ημερών από την έκδοσή τους.

2. Οι αποφάσεις της παραγράφου 1 αναρτώνται στο διαδίκτυο αμελλητί και δημοσιεύονται υποχρεωτικά, με φροντίδα των νομικών προσώπων που ορίζονται στα άρθρα 225 παρ.1, 226 παρ.1 και 227 παρ.1, στο κατάστημα τους. Για τη δημοσίευση αυτή συντάσσεται αποδεικτικό ενώπιον δύο (2) μαρτύρων.

3. Οι αποφάσεις του Ελεγκτή Νομιμότητας προσβάλλονται στα αρμόδια δικαστήρια με τα ένδικα βοηθήματα που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία.

Προβλέπεται από το ανωτέρω άρθρο υποχρέωση ανάρτησης στο διαδίκτυο των αποφάσεων του Ελεγκτή Νομιμότητας που αφορούν στην άσκηση ελέγχου νομιμότητας στις επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. και επομένως η υποχρέωση αυτή αφορά και στις Δ.Ε.Υ.Α..

Μη ανάρτηση δεν επιδρά στο υποστατό της πράξης.

Άρθρο 231

Υποχρέωση συμμόρφωσης

1. Όλα τα όργανα των δήμων και των περιφερειών, συλλογικά και μονομελή, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αυτών, οι επιχειρήσεις τους, καθώς και οι σύνδεσμοι έχουν υποχρέωση συμμόρφωσης χωρίς καθυστέρηση προς τις αποφάσεις του Ελεγκτή Νομιμότητας που εκδίδονται σύμφωνα με τα άρθρα 225 έως 228 του παρόντος.

2. Την υποχρέωση της παραγράφου 1 έχει και το πάσης φύσεως προσωπικό που υπηρετεί στα νομικά πρόσωπα της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου με οποιαδήποτε σχέση εργασίας.

3. Η μη τήρηση των υποχρεώσεων των προηγούμενων παραγράφων συνιστά σοβαρή παράβαση καθήκοντος, η οποία ελέγχεται πειθαρχικά κατά τις οικείες διατάξεις που διέπουν τους αιρετούς και το προσωπικό των ανωτέρω νομικών προσώπων.

Με την ως άνω διάταξη προβλέπεται υποχρέωση συμμόρφωσης στις αποφάσεις του Ελεγκτή Νομιμότητας ενώ μη συμμόρφωση επισύρει πειθαρχική ευθύνη (άρθρα 233, 234 Ν.3852/2010 και 110 – Ν. 3584/2007).

Άρθρο 238

Έλεγχος νομιμότητας πράξεων Ο.Τ.Α. αστική και Πειθαρχική ευθύνη αιρετών μέχρι την έναρξη λειτουργίας της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α.

1 .Μέχρι την έναρξη λειτουργίας της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α. ο έλεγχος νομιμότητας των πράξεων κατά τα άρθρα 225, 226 και 227 του παρόντος ασκείται από τον Γενικό Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης και τις Ειδικές Επιτροπές του άρθρου 152 του Κ.Δ.Κ, οι οποίες βρίσκονται στις έδρες των περιφερειών που ανήκουν στην ανωτέρω Αποκεντρωμένη Διοίκηση, καθώς και τις Επιτροπές Ελέγχου των Πράξεων του άρθρου 68 του Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (π.δ. 30/1996), που βρίσκονται στην έδρα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Οι επιτροπές αυτές συγκροτούνται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Στην κατά το άρθρο 232 παράγραφος 2 ελεγκτική επιτροπή του παρόντος μετέχει, αντί του Ελεγκτή Νομιμότητας, προϊστάμενος Διεύθυνσης της Αποκεντρωμένης Διοίκησης που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του από τον οικείο Γενικό Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Τις Αρμοδιότητες του Ελεγκτή Νομιμότητας που προβλέπονται στα άρθρα 233, 234, 236 και 237 του παρόντος ασκεί ο Γενικός Γραμματέας της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Όπου στις διατάξεις αυτές προβλέπεται η συμμετοχή υπαλλήλου της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α. ορίζεται, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης, υπάλληλος της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

2. Η έναρξη λειτουργίας κάθε Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α. διαπιστώνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

3. Οι πράξεις των δήμων, των περιφερειών, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου αυτών, των επιχειρήσεων τους, των συνδέσμων, καθώς και τυχόν προσφυγές που εκκρεμούν προς έλεγχο νομιμότητας, κατά το χρόνο έναρξης λειτουργίας της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α.

ενώπιον του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης και των ως άνω Επιτροπών, διαβιβάζονται στην Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α. και οι σχετικές προθεσμίες αρχίζουν από την περιέλευσή τους στην εν λόγω Υπηρεσία.

4. Μέχρι την έναρξη λειτουργίας της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α. δεν εφαρμόζεται η παράγραφος 3 του άρθρου 227 του παρόντος.

Σημειώνεται ως προς τα ανωτέρω ότι το άρθρο 152 ΚΔΚ που αφορά τη συγκρότηση της Επιτροπής τροποποιήθηκε με το άρθρο 17 παρ.1 α Ν. 3812/2009.

Άρθρο 275

Προληπτικός Έλεγχος Ελεγκτικού Συνεδρίου

Οι δαπάνες των δήμων, των περιφερειών, των νομικών τους προσώπων δημοσίου δικαίου, καθώς και των κοινωφελών επιχειρήσεων, των επιχειρήσεων ύδρευσης αποχέτευσης και των δημοτικών ανωνύμων εταιρειών του άρθρου 266 του Κ.Δ.Κ. ανεξαρτήτως πληθυσμού, υπάγονται στον προληπτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις διατάξεις 1 έως 3 του άρθρου 169 του Κ.Δ.Κ..

Με την ανωτέρω διάταξη καθιερώνεται ρητώς ο προληπτικός έλεγχος των Δ.Ε.Υ.Α. από το Ελεγκτικό Συνέδριο σε συμφωνία με το άρθρο 98 παρ1 περιπτ. α του Συντάγματος κατά το οποίο στην αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου ανήκουν ο έλεγχος των δαπανών νομικών προσώπων που υπάγονται με ειδική διάταξη στο καθεστώς αυτό.

Κατά το διοικητικό στάδιο του προληπτικού ελέγχου την έκδοση ΧΕΠ (χρηματικού εντάλματος πληρωμής) ακολουθεί ο έλεγχος του Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου ο οποίος ελέγχει τη νομιμότητα (πίστωση στον

προϋπολογισμό, πρόβλεψη από διάταξη νόμου ή εξυπηρέτηση των λειτουργικών αναγκών της επιχείρησης – άμεση ή έμμεση συντέλεση στην εκπλήρωση των σκοπών της και μη υπέρβαση του επιβαλλόμενου μέτρου – αρχή της οικονομικότητας και της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης) και κανονικότητα (νόμιμα δικαιολογητικά – νόμιμες διαδικασίες – μη εξωταμιακές διαχειρίσεις, μη παραγραφή – 169 ΔΚΚ) της δαπάνης και είτε θεωρεί το εν λόγω ένταλμα είτε αρνείται τη θεώρηση και επιστρέφει το ένταλμα στην υπηρεσία που το εξέδωσε εκθέτοντας τους λόγους της μη θεώρησης. Συνακόλουθα η ελεγχόμενη υπηρεσία είτε συμμορφώνεται με τις αιτιάσεις του Επιτρόπου είτε εμμένει στη θέση της επανυποβάλλοντας το ένταλμα και δικαιολογώντας τη θέση της. Στην τελευταία αυτή περίπτωση ο Επίτροπος συντάσσει έκθεση διαφωνίας (στην οποία περιλαμβάνονται οι λόγοι διαφωνίας – αυτές αιτιάσεις με την αρχική πράξη επιστροφής στην ελεγχόμενη υπηρεσία) και παραπέμπει την υπόθεση στο Ελεγκτικό Συνέδριο το οποίο από τη στιγμή της περιέλευσης σε αυτό του φακέλου της υπόθεσης καθίσταται αυτό αποκλειστικώς αρμόδιο για την επίλυση του ζητήματος με την έκδοση δικαστικής πράξης.

Βλ. περαιτέρω αναλυτικά Πάνου Ζυγούρη – Γεωργίου Παπαδόπουλου, Πρόγραμμα ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ, ερμηνεία – νομολογία – νομοθεσία, Α' έκδοση, Αθήνα 2010 σελ. 363 – 388, β' τόμος.

Άρθρο 276

Κατασταλτικός Έλεγχος Ελεγκτικού Συνεδρίου

1. Από το Ελεγκτικό Συνέδριο διεξάγεται υποχρεωτικά κατασταλτικός έλεγχος των λογαριασμών των δήμων, των περιφερειών και των νομικών τους προσώπων δημοσίου δικαίου, καθώς και των κοινωφελών επιχειρήσεων, των επιχειρήσεων ύδρευσης αποχέτευσης και των δημοτικών ανωνύμων εταιρειών του άρθρου 266 του Κ.Δ.Κ.. Ο έλεγχος

είναι ετήσιος τακτικός και δειγματοληπτικός, εκτός εάν από το δειγματοληπτικό έλεγχο προέκυψαν λόγοι που επιβάλλουν τη γενίκευση του κατασταλτικού ελέγχου και διενεργείται μετά το τέλος κάθε οικονομικής χρήσης ή είναι έκτακτος γενικός ή ειδικός ή θεματικός και συνίσταται στον έλεγχο νομιμότητας και κανονικότητας της διαχείρισης.

2. Κατά τον κατασταλτικό έλεγχο ελέγχονται, ιδίως: α) η τήρηση της αρχής της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης β) η ορθή τήρηση του κατά περίπτωση ισχύοντος λογιστικού ή διαχειριστικού συστήματος, σύμφωνα με τους κανόνες και τις Αρχές που το διέπουν, γ) η τήρηση και ενημέρωση των λογαριασμών, ώστε να απεικονίζουν με ακρίβεια το περιεχόμενο των οικονομικών πράξεων και δημοσιονομικών ενεργειών, δ) η νόμιμη καταβολή του μεριδίου τυχόν συμμετοχής ενός ή περισσότερων Ο.Τ.Α. σε κάθε φύσεως νομικά πρόσωπα αυτών ή σε Προγραμματικές Συμβάσεις, ε) η νόμιμη λήψη δανείων, η παροχή εγγυήσεων και η τήρηση των όρων των σχετικών συμβάσεων, στ) η νόμιμη διαχείριση της κινητής και ακίνητης περιουσίας και ζ) η έγκαιρη και κανονική απόδοση των υπέρ τρίτων εισπραττόμενων νομίμων δικαιωμάτων και η είσπραξη και η διαχείριση των ανταποδοτικών τελών ή άλλων ειδικών εσόδων ή των εσόδων από δάνεια ή των βεβαιωθέντων εσόδων από οφειλές και πρόστιμα σε βάρος τρίτων.

3. Αρμόδιος για τον κατασταλτικό έλεγχο, είναι ο ίδιος Επίτροπος, που είναι αρμόδιος για τον προληπτικό έλεγχο των δαπανών των υπόχρεων φορέων. "Για τις αποκεντρωμένες υπηρεσίες αρμόδιος είναι ο Επίτροπος της έδρας τους. Ειδικά για την Μητροπολιτική Περιφέρεια Αττικής, αρμόδιοι για τις οικείες περιφερειακές ενότητες, είναι οι Επίτροποι, που ορίζονται από την Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου."

*** Τα δύο τελευταία εδάφια της παρ.3 προστέθηκαν με την παρ.10κβ' άρθρου 18 Ν.3870/2010,ΦΕΚ Α 138/9.8.2010:

4. Ο κατασταλτικός έλεγχος πρέπει να ολοκληρωθεί μέσα σε έξι (6) μήνες από την ημερομηνία αποστολής του αντιγράφου του απολογισμού ή ισολογισμού του υπόχρεου για κατασταλτικό έλεγχο φορέα, ο οποίος συνοδεύεται α) από τις σχετικές εκθέσεις και πράξεις των αρμοδίων οργάνων του, β) την έκθεση των ορκωτών λογιστών ελεγκτών και γ) από κάθε σχετικό με τον έλεγχο στοιχείο, που καθορίζεται με απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου και σε κάθε περίπτωση εντός του επομένου διαχειριστικού έτους, από αυτό που αφορά ο κατασταλτικός έλεγχος.

5. Η σχετική έκθεση, περί των αποτελεσμάτων του διενεργηθέντος κατασταλτικού ελέγχου, για το σύνολο των υπόχρεων φορέων, διαβιβάζεται στους Υπουργούς Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομικών, καθώς και στην Επιτροπή Διαφάνειας και Θεσμών της Βουλής.

6. Σε κάθε περίπτωση ο έλεγχος διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις του οργανισμού του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Από την παραπάνω διάταξη προβλέπεται ο κατασταλτικός έλεγχος των Δ.Ε.Υ.Α. από το Ελεγκτικό Συνέδριο σε συμπόρευση με το άρθρο 98 παρ. γ και στ του Συντάγματος και τα άρθρα 15, 22, 25, 27 – 30 π.δ. 774/1980, Οργανισμός του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Ο έλεγχος είναι δειγματοληπτικός και μπορεί να επεκταθεί σε περίπτωση που προκύψουν αποκρώντες λόγοι για την ύπαρξη ελλείμματος (για την έννοια του ελλείμματος α. 56 Ν. 2362/1995). Ο έλεγχος αφορά τη νομιμότητα και κανονικότητα της δαπάνης και η διαπίστωση ελλείμματος οδηγεί σε καταλογισμό του υπολόγου με επιβολή και των αναλογούντων προσαυξήσεων.

Με βάση το άρθρο 12 του ν.δ. 1264/1942 καταλογισμός μπορεί να γίνει και από τους Οικονομικούς Επιθεωρητές.

Βλ. για την ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου διαδικασία και νομολογιακή αντιμετώπιση των συναφών ζητημάτων Πάνου Ζυγούρη – Γεωργίου Παπαδόπουλου, Πρόγραμμα ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ, ερμηνεία – νομολογία – νομοθεσία, Α' έκδοση, Αθήνα 2010 σελ.388 - 449, β' τόμος.

Άρθρο 277

Έλεγχος Είσπραξης Εσόδων

1. Ο αρμόδιος για τον προληπτικό έλεγχο των δαπανών Επίτροπος, κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους μπορεί να παρακολουθεί την κανονική είσπραξη των εσόδων των Ο.Τ.Α. και των νομικών τους προσώπων και να ασκεί τον έλεγχο για την είσπραξη των νομίμως βεβαιωθέντων χρεών, οφειλών ή προστίμων σε βάρος τρίτων.

2. Σε περίπτωση που διαπιστώσει αδράνεια είσπραξης τους από τα αρμόδια όργανα Διοίκησης ή τις οικονομικές υπηρεσίες καλεί τούτους, με έγγραφο του που κοινοποιείται στον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και στον Ελεγκτή Νομιμότητας, να ενεργήσουν μέσα σε τασσόμενη εύλογη προθεσμία για την είσπραξη τούτων.

3. Εάν η αδράνεια συνεχίζεται, οφειλόμενη σε δόλο ή βαριά αμέλεια των διοικούντων τον δήμο και τα νομικά του πρόσωπα ή των προϊσταμένων των οικονομικών υπηρεσιών αυτών παραπέμπει α) τα μεν αιρετά υπαίτια πρόσωπα με αιτιολογημένη εισήγηση του στην Επιτροπή του άρθρου 141 του ν. 3463/2006 για προσωπικό καταλογισμό τούτων με το ποσό της θετικής ζημίας που προξένησαν και β) τους υπαλλήλους των ανωτέρω

προσώπων που προκάλεσαν ζημία στην περιουσία του στο Ελεγκτικό Συνέδριο για καταλογισμό τούτων.

Άρθρο 278

Προληπτικός Έλεγχος Συμβάσεων

1. Για τις συμβάσεις προμήθειας αγαθών, εκτέλεσης έργων και παροχής υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των προγραμματικών συμβάσεων και των συμβάσεων υλοποίησης των διετών προγραμμάτων δράσης των κοινωφελών επιχειρήσεων, που συνάπτουν οι Ο.Τ.Α. και τα νομικά τους πρόσωπα, προϋπολογιζόμενης δαπάνης, χωρίς Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.), ποσού εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ και μέχρι ποσού πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ, διενεργείται υποχρεωτικά προληπτικός έλεγχος νομιμότητας αυτών, πριν από τη σύναψη τους, από τον Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που είναι αρμόδιος για τον προληπτικό έλεγχο των δαπανών τους.

2. Για τις συμβάσεις της προηγούμενης παραγράφου, η προϋπολογιζόμενη δαπάνη των οποίων υπερβαίνει το ποσό, χωρίς Φ.Π.Α., των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ, διενεργείται υποχρεωτικά, πριν τη σύναψη τους, έλεγχος νομιμότητας από το καθ' ύλην αρμόδιο Κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 19 παράγραφος 7 του π.δ. 774/1980, όπως ισχύει.

3. Ο αρμόδιος φορέας μπορεί να ζητεί τη διενέργεια ελέγχου νομιμότητας και για επί μέρους φάσεις της σχετικής διαδικασίας που προηγούνται της σύναψης της οικείας σύμβασης.

4. Ο έλεγχος νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου ολοκληρώνεται μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από τη διαβίβαση σε αυτό του σχετικού

φακέλου. Εάν δεν διενεργηθεί ο έλεγχος νομιμότητας η σύμβαση που συνάπτεται είναι άκυρη.

Άρθρο 279

Αίτηση Ανάκλησης

Κατά των Πράξεων των Επιτρόπων και των Κλιμακίων, επιτρέπονται αιτήσεις ανάκλησης, σε περίπτωση πλάνης περί τα πράγματα ή το νόμο, οι οποίες εκδικάζονται από το αρμόδιο Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με τους όρους, προθεσμίες και τη διαδικασία που ορίζονται στο τελευταίο εδάφιο του άρθρου 2 του ν. 3060/2002 από τις φράσεις «υποβάλλονται στη γραμματεία του αρμοδίου τμήματος» έως τις φράσεις «από την κατάθεση αυτής στη Γραμματεία του», που εφαρμόζονται αναλόγως.

Άρθρο 286

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από 1.1.2011 εκτός των διατάξεων που περιλαμβάνονται στα κεφάλαια Α` και Β` του πρώτου, δευτέρου και τρίτου μέρους, σε σχέση με τη διενέργεια των εκλογών, των άρθρων "94 παρ. 6 περιπτώσεις 41 και 42", 100, 204 παράγραφος ΣΤ`, 216, 219, 222, 239, 240, 256, 257, 258, 264, 265, 267 παράγραφος 7, 269 παράγραφος 5, 272, 274, 280 παράγραφοι VI και VIII, 282 παράγραφοι 7, 8, 11 και 14, 283 παράγραφοι "7", 9, 10, 11, 12, 13, 16, 17 και 18, 284 και 285, καθώς και των εξουσιοδοτικών διατάξεων προς έκδοση κανονιστικού χαρακτήρα πράξεων, που ισχύουν από τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

*** Τα εντός " " του άρθρου 286 προστέθηκαν με την παρ. 10ιε' άρθρου 18 Ν.3870/2010,ΦΕΚ Α 138/9.8.2010.

Συμπερασματικά και με βάση τα ανωτέρω σημειώνεται ότι οι προαναφερθείσες συναφείς με τις Δ.Ε.Υ.Α. διατάξεις ισχύουν από 1.01.2011 πλην των διατάξεων των άρθρων 14, 15, 100 και 117 οι οποίες ισχύουν από τη δημοσίευση του Ν. 3852/2010 στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ 87 - 7.06.2010).

Αθήνα, 6.10.2010

Ο γνωμοδοτών δικηγόρος

Πάνος Ζυγούρης

